

*Forū quæ pe-
ritonæo conti-
nētur functio
nūm examēn.*

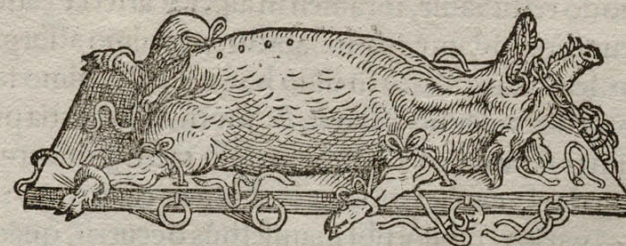
*Generatiōis
organorum.*

Fœtum.

*Cordis ipsius
subministran-
tium partium
nūm examēn.*

rum sit, cerebrum diutius in illa administratione suo munere fungi, quam commodè Galenus fieri arbitrabat. respirat enim in hac sectione diutissime animal, & alias mouetur. si uerò currit, itaq; multo spiritu indiget, non multo post concidit: quanquam adhuc postea cerebrum animalis spiritus substantiam recipiat, ab illis arterijs quas per transversos ceruicis uertebrae processus caluariam petere recensui. Caterum hoc loco ubi de uiuorum sectione obiter tantum pertractandum duxi, haud proposui Galeni aut rectè, aut minus rectè celebratas uiuorum sectiones recensere: quum hic abundè fecero, si perfunctoriè aliquot sectiones recenscam singulis libris dicatas. Atque quum iam ad quintum usque sit deuentum, modò de nutritionis organis sermonem instituemus, quorum munus ferè in mortuorum sectione etiam discimus. Videmus enim peritonæum omnium ipso complexorum organorum esse inuolucrum, omentum ut & mesenterium uasorum deductioni & distributioni optimè subseruire, uentriculum cibos & potum conficere, hosq; per stomachum huc deferri. Quanquam & uiuos canes, qui modò paulo aut multo ante cibum sumpserunt uiuos aggredi, atque ita etiam intestinorum munus rimari, nihil prohibeat. lecoris autem officium, ut etiam lienis, aut renum, aut uesicæ, in uiuorum sectione uix melius quam in mortuorum intueri possumus. nisi quis uiuo cani lienem excare uoluerit, uti & ego aliquando feci, diebusq; aliquot canem asseruauim. Atque ita etiam renem aliquando excui: uerum uulneris curatio molestior est, quam quæ hinc sumitur cognitio iucunda, nisi quis non tam organorum cognitionis ratione has sectiones aggredieretur, quam ut manum exerceat, ac abdominis uulnera aptè fure discat: quod & in intestinis studiose experiendum est, quo quis uulnerata cõsuere, atque in abdomen quum exciderint, imponere assuescat. Verum hæc perinde ac ossium luxationes, & fracturæ quas in brutis, ut & medicaminū quorundam uires aliquando tentamus, exercendis potius manibus, & rectæ curationi instituendæ, quam organorum officijs indagandis conducunt. Porro uiuas sectiones instrumentorum generationi subseruientium indies ferè in ramicum curationibus, & in animalibus quæ castrantur obseruamus, atque illæ propemodum uasis seminarijs & testibus spectandis sufficiunt: nisi quis illam quoq; addere uelit, qua testis substantiam ex tunica ipsi proximè obducta eximimus, aut etiam à seminarijs uasis testis substantiam unā cum illa tunica rescindimus. Verum in foetuum uiua administratione iucundum est spectare, qualiter simulatq; fœtus aërem ambientem contingit, respirare nititur. Atque hæc sectio opportunè in cane aut sue obitur, quum non multo post lus est paritura. Si enim ipsius abdomen ad peritonæi usque cavitatem diuiseris, atque dein uterum quoque in unius fœtus sede aperueris, ac secundina ab utero liberata fœtum infæ impoueris, cernes per pellucidas membranasq; ipsius tunicas, qualiter frustra respirare conatur, & ueluti suffocatus moritur. si uerò ipsius inuolucra pertuderis, fœtusq; caput illis liberaberis, mox illum ueluti reuiuiscere, & eleganter respirare cernes. Atque quū id in uno foetu in da gaueris, alium aggredieris: quem ab utero non liberabis, uerum apertum uterum ita inflectes: & inferius illic aperies, ubi fœtus secundinum desinere, aut secundinæ inferiorē partem haberi arbitraberis, quo scilicet ea uteri pars integra seruetur, quæ secundinæ obnascitur, per reliquam uerò sedem fœtus detectus sit. ita enim spectabis arteriarū uteri, & dein secundinæ pulsus: & fœtu adhuc in suis membranis ueluti sursum protruso, cernes umbilicum petentiū arteriarum motum, & fœtum nondum respirare, neque etiam ad respirationem conari. mox uerò atque membranas pertundes, fœtus respirabit, & umbilici arteriarum pulsus interciderit, pulsantibus interim adhuc uteri arterijs. In cordis & pulmonis functionibus pleraq; expendimus, motum uidelicet pulmonis, & num aspera arteria eorum quæ bibuntur portionem assumat: dein cordis dilatationem & cõstrictionem, num idem rhythmus sit pulsus cordis & arteriarū, & dein qualiter uenalis arteria distendatur ac cõprimatur, & quæ ex eo corde animal adhuc uiuat. In quibus obseruandis, magnoperè animali indigeremus lato pectoris osse donato, & membranas thoracis intersepientes tam distantes obtinente, ut diuiso secundum longitudinem pectoris osse, sectionem inter eas membranas ad cor usque ducere possimus, citra thoracis cavitatem (quibus pulmones continentur) pertusionem. Verum quum nullum eiusmodi animal præter hominem, & non caudatam simiam occurrat, in canibus ac porcis illisq; animalibus quorum nobis datur copia, sectiones ita sunt aggrediendæ, ut prædicta omnia intuearis. Quod itaque pulmo thoracis motum sequatur, hinc patet, quod sectione in aliquo costarum intervallo ad thoracis usque cavitatem ducta, læsi lateris pulmonis pars concidat, neque amplius cum thorace distendatur, reliqua adhuc pulmonis parte thoracis motum sequente: quæ etiam mox conciderit, si & in altero latere sectione in thoracis usque cavitatem molieris, atque ita animal etiam si thoracem aliquandiu moueat, non minùs morietur quàm si suffocatum esset. Verum in hac administratione obseruandum uenit, ut sectionem quàm proximè ad superiorem alicuius costæ

stæ ducas, ne ad inferiorem sectionem dirigens, uasa hæc exporrecta pertundas. tum enim sanguis illinc profluere, qui aëris per uulnus immissi & emissi gratia, spumolus redditus, pulmonis loco tibi imponeret. Incautè enim secantibus eiusmodi spuma pulmo esse uidetur, ipsiq; pulmonem aliquandiu etiam sua insita ui distendi opinantur. Ut uerò naturalem pulmonis cum thorace sequelam uideas, ex altero latere duarum aut trium mediarum costarum cartilagini ressectas, ipsasq; franges, quo opportunam cõstituas sedem, per quam lateris illæsi pulmonem uidere queas. quum enim thoracem interceptantes membranæ in canibus admodum pellucidæ sint, per facile est, per eas pulmonis partem thoracis motum adhuc sequentem intueri, ac illis etiam membranarum leuiter pertusis considerare, qualiter & ea pulmonis pars interciderit. Priusquam tamen eas pertudas, cõduerit arteriæ uenalis propagines in eam pulmonis partem, quæ iam cõcidit, manibus apprehendere, & aliquotq; ab ipsi substantiâ pulmonis liberare, ut discas num ille perinde atque cor moueatur. Cordis enim motus etiam hic tibi est conspicuus, præcipue si cordis inuolucrum diuiseris, atque ab illo cor in eo latere detexeris, ubi hanc administrationem molieris. Conduerit uerò hanc in sinistro latere tentari, ut scilicet dextra pulmonis pars adhuc moueatur, & etiam uniuersum arteriæ uenalis truncum manu apprehendere queas. In huiusmodi quoque administratione non inutiliter cordis basim apprehendes, & uno uinculo uasa ab ipsa prodeuntia simul & ocyus intercepties, ac dein sub uinculo cor exca bis, solutisq; quibus animal colligatum est laqueis, currere sines. Vidimus enim aliquotq; etiam ita affectos canes, sed præcipue feles, cucurrisse. Caterum cordis motus, ut & arteriarum, rectius spectabis, si mox atque canem asseri alligaueris, sectionem à iugulo per costarum cartilagine, quæ illæ ossibus continuantur, in utroq; latere acuto admodum cultro duces, ac mox ab unius sectionis sine transversum ad finem alterius sectionis, tertiam sectionem in peritonæi usque amplitudinem molieris, & leuato pectoris osse cum ipsi coarctatis cartilaginibus, & septo transverso ab ijs liberato, pectoris os ad animalis faciem sursum reflectes, ac mox diuiso cordis inuolucro, una manu cor apprehendes, & alia arteriam magnam dorso exporrectam uberiorè in scholis exhibere cõsueui. atq; hanc ideo simulatq; nonnulla de cerebro subiunxero, perferbam prolixius, ut ab alijs leuiori negotio etiā aggredi possit. In cerebri igitur ipsiusq; partium examine, parum omnino in uiua sectione uidendum est, quum hic uelimus nolumus, uel theologorum nostratum causa, memoriam, rationem, & cogitationem brutis animalibus adimere debeamus, utcunque illis cum homine eadem sit constructio: atque ita Anatomes studiosus, & in mortuorum sectione uersatus, nullaq; hæresi infectus, probè intelligit, quàm malè mihi cõsultum uelim, si quod aliàs longè lubentissime facerem, de cerebri uiua sectione aliquid instituerem. Quod tamen ad sensum & motum attinet, uidere est, cerebro ablato utrunq; perire. Atque hic eadem indagandi est ratio, quam in neruorum administratione præcepimus. Num uerò cerebrū sentiat, in homine uenit inuestigandū: qui quū id scinditur, aut premitur, indicet num dolore afficiatur, num uero quo cerebrum alteratur, sentiat, uti in capitis uulneribus indies experiri integrum est. Rursus caluariam canis posse frangi, & cerebri uentriculum aut dextrum aut sinistrum aperiri, ac qui animal motum perdat, illumq; denuò occluso uentriculo recipiat, neminem ambigere arbitror. Porro sectionem quam me descripturum paulo antè pollicebar, in prægnante cane, aut sue aggredieris: quanquam uocis occasione suam accipere magis conueniat. canis enim aliquandiu ligatus, utcunque illum afficias, subinde neque latrat, neq; ululat: itaq; uocis ablationem aut resolutionem interdum expendere nequis. Primum igitur animal ut supinum iaceat, anterioremq; colli sedem, & liberum corporis truncum porrigat, asseri ita quàm poteris ualidissime alligabis, quemadmodum hic modò interiecta tabella proponit: quanquam id quisq; pro sua industria, rerumq; copia facile præstabit. haud enim arduum est asserem quempiam sumere, cui foramina insint, ligandis cruribus apta: aut si nulla adsint foramina, promptè asseri duo baculi subijciuntur, illisq; crura aduinciuntur. Inter cætera autem, superioris maxillæ præcipua habenda est ratio, ut illa ualidè asseri firmetur, quod feceris catenula, aut corda quapiam robustiore ante dentes caninos ligata, ac dein cuiuspiam asseris anulo, aut foramini, aut ut commodius duxeris commissa, ut scilicet collum exporrectum, caputq; immotum sit, &

Kk interim

*Cerebri fun-
ctionis exa-
men.*

*Viua sectio,
qua Patanij
ac Bononie
Anatomes
speculationi
colophio adhi-
beri solent.*